

LOLA ANGLADA, unbuït definitiu

● El director de LLORET GACETA, em demana un article parlant de Lola Anglada i Sarriera, l'extraordinària artista del dibuix i de la narració infantil, que morí el passat 12 de setembre, a l'edat de norantadous anys. El meu primer contacte personal amb ella tingué lloc a finals d'estiu de 1982. L'Ajuntament havia construït la Guarderia Municipal i calia posar-hi un nom. Em semblava adient que aquest, més que el d'un polític i fins i tot més que el d'un pedagog, fos el d'una persona que amb la seva sensibilitat hagués sabut penetrar, de forma espontània, en el món dels infants —que ja es una forma de pedagogia— per a comunicar-los il·lusions i esperances. Una persona que, en suma, hagués sabut fer-se petita com la mainada mateixa. Se'm va acudir el nom de Lola Anglada. No en podia sortir d'altre. I no sols perquè encaixava perfectament amb la figura que havia imaginat, sinó també per la seva vinculació amb Lloret. En primer lloc, Lola Anglada, de jove, havia estat deixeble de Joan Llaverias, l'anomenat "pintor de Lloret" que, endemés d'introduir-la a la professió del dibuix, i a la vida dels animals que tan bé interpretava ell amb el llapis, li facilità també la col·laboració en algunes publicacions catalanes de les quals Llaverias ja era il·lustrador indiscutible, —"Cu-Cut" entre elles, en la qual la Lola començà a publicar dibuixos a finals de 1910—.

En segon lloc, l'any 1933, en ocasió d'aparèixer al nostre poble el quinzinari "Aires Lloretencs", Lola Anglada dibuixà la capçalera d'una secció titulada "Pàgina de la Nuri" —"La Nuri" fou també, precisament, una revista creada i dirigida a Barcelona per L. Anglada—, i encara adreçà a la redacció del periòdic aquestes ratlles explicatives:

"En aquest jardí que és Catalunya hi tenim un roserar. En ell hi ha nascut una poncella que li es grat de recollir el ressó de les altres llors, i parlara per elles. Aquesta flor, com totes les demés del roserar que li són germanes, escampa arreu el perfum de totes les virtuts. Ella ha prés per nom Nuri; és bella i d'esperit perfecte, i és dre-ta i aplicada; arreu del món hom no trobaria dona més endreçada i polida i amant de la seva llar, perquè és d'enteniment clar com el nostre horitzó i el seu esperit sempre canta.

Nuri, la petita deessa de bellesa i de virtuts, estimarà de contar-vos històries belles i contes d'encís que sols a ella li és donat de contar, i us dirà de les meravelles d'aquest nostre jardí vora el mar blau, del qual en sou vosaltres les poncelles i les roses."

La vinyeta dibuixada per l'artista ara finada —llavors tenia 41 anys— va presidir, fins a l'extinció del quinzinari, una secció de les més llegendes; la dedicada a les noies lloretenques, on es recolliren col·laboracions, i des d'on es van donar consells i s'ajudà a formar la jovenalla femenina. Es possible que la relació de la revista amb la Lo-



la Anglada vingués facilitada pel mateix Llaverias, el qual també s'havia encarregat de dibuixar d'altres capçaleres, entre elles la de la portada, d'Aires Lloretencs. La pròpia redacció deia en una nota:

"L'afectuosa rebuda i cordial interès que ens prodigà l'il·lustre artista En Joan Llaverias en exposar-li els nostres "Aires" i la tan inspirada fesomia que els sapigué imprimir amb la fresca capçalera amb què apareixen, són per nosaltres d'una valor imponderable."

En tercer lloc, —reprenent el fil—, recordo encara el dibuix, ple de frescor als seus 82 anys, amb el qual Lola Anglada accedí a il·lustrar —quan ja no feia dibuixos per a ningú— la narració d'Esteve Fàbregas "La Sardana d'En Feliu" (editada l'any 1974).

A Tiana, on residia, i d'on era en certa manera originària per part familiar tot i haver nascut a Barcelona, l'octubre de 1892, Lola Anglada era objecte de l'afecte i l'admiració de tots els convilatans. Me'n parlava sovint, amb devoció, aquell bon català i sardanista que fou Josep Canals, de qui vaig fer una semblança aquí mateix a Lloret Gaceta, deu fer cap a dos anys, en ocasió també del seu traspàs. Canals m'havia parlat de l'homenatge que Tiana havia retut a la il·lustre dibuixant i escriptora; de la sardana que ell havia encarregat al mestre Tomàs Gil Membrado, titulada "Les nines de Lola Anglada" i que s'havia estrenat en presència d'ella, mentre unes parelles d'infants dansaven al compàs de la cobla. M'havia enviat fotografies ... Quan se'm va haver acudit, doncs, que el nom idoni per a la Guarderia podia ser el de la Lola Anglada i un cop vaig tenir el consentiment dels companys de Consistori —no volia pas fer-ne cap imposició de l'alcalde— vaig escriure tot seguit a l'amic Canals perquè em fes d'intermediari. No passaren gaire dies i m'arribà la lletra en la qual m'assabentava de l'inici de les gestions prop la Lola Anglada

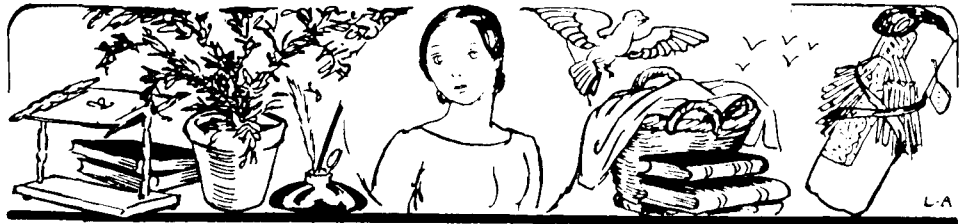
i la família Cardús - Carrió, que estava amb ella a la vella masia de Tiana. El següent pas vaig donar-lo jo, desplaçant-me a aquella localitat del Maresme per a demanar personalment a l'artista que acceptés posar el seu nom a la Guarderia Municipal. Recordo que era de tarda i la Sra. Carrió em va fer el compliment. Lola Anglada era com una nina més d'aquella seva col·lecció que regalà a la Diputació de Barcelona i que podem veure al Museu de Sitges. Estava asseguda, parlava ben poc, a voltes semblava inconscient del món que l'envoltava, però donava la impressió de conservar una certa murrièria. Tot i el seu aparent absentisme, somreia com un infant maliciós, com dient: —"Què diable perseguiran ara aquests?"; i, a la vegada, deixava traspuar un sentiment d'il·lusió. En aquella primera entrevista vam concertar d'altres contactes posteriors per tal d'aconseguir que la Lola Anglada vingués personalment a Lloret el dia de la inauguració de la Guarderia. S'acostava, però, l'hivern, a la dibuixant no li agradava massa sortir de casa i traslladar-la era tot un risc.

Mentrestant, l'Ajuntament vam adquirir sis gravats de la Lola Anglada, acolorits a mà per ella mateixa, en els seus darrers temps, per a distribuir pels passadissos i rebedors del nou centre docent, i ens en regalà un de dimensions més grans, que situàrem a l'entrada. Igualment ens foren regalats —matjançant la intervenció del marxant d'art Sr. Catafau— una colla de quadres amb els gravats que representen el Pare Nostre i l'Avemària en imatges, segons el llibre que l'any 1915 havia dibuixat Lola Anglada; llibre que, dit sigui de pas, Josep Canals em va enviar ben amatent quan va néixer la meua filla. Els gravats els vam distribuir un per classe.

I arribà el dia. El 9 de desembre de 1982, Lola Anglada, acompanyada de les Sres. Carrió, assistí puntualment a la inauguració. A la porta de la Guarderia, un nen

i una nena li oferiren un pomell de flors. Després, l'artista descobrí el seu nom, amb lletres de ferro confeccionades per Ramon Albertí, estirant la bandera catalana que les tapava. Poc a poc, anà recorrent les instal·lacions mentre a fora hi havia pisolavis i titelles per a la mainada. En un moment de calama, li vaig presentar la meua nena de deu anys, que li portava a firmar un exemplar de la "Margarida", obra que Lola Anglada va publicar l'any 1928 i que avui, junt amb altres —"El més petit de tots", "En Peret", "Narcís", "Monsenyor Llangardaix" —, ha reeditat l'editorial Alta Fulla. Ella, silenciosament, però complaguda i amb tota lucidesa, amb escriptura ben clara si bé de traç ja una mica tremolós, hi escriví sense titubegar gens, als seus noranta anys: "A la meua estimada amigaeta Anna Maria Domènech. Lola Anglada". Calculo que devia ser dels pocs autògrafs que ha fet aquests darrers anys. No es va quedar a dinar ni a fer cap celebració especial. Un cop feta la festa, preferia retornar aviat a casa. I així es féu.

Lola Anglada, un nom anatemitzat molt d'anys per la seva significació catalanista i, en certa manera, republicana —la Generalitat havia adoptat el seu dibuix de "El més petit de tots" com a emblema d'una de les seves campanyes— havia estat



PÀGINA DE LA NURI

recuperada, aquests darrers temps. Ara, després de la seva mort, el buit és definitiu, però queda una obra que no morirà mai.

Prescindeixo de donar les dades biogràfiques i d'aprofundir més en la vida de l'artista perquè això, precisament, és el que aquests dies han fet tots els diaris i revistes i, per tant, està a l'abast de tothom. Adhuc hom troba informació exhaustiva a les enciclopedies.

Jo no sé si, el dia de la mort de la dibuixant i narradora, alguna monitora de la Guarderia en sabé dir quelcom a la mainada i si la Lola Anglada fou recordada d'alguna manera especial, com mereixia. Hauria estat bonic. Estic segur, però, que alguns ulls infantils, innocents, feliços, deserts, devien contemplar, sorpresos una ve-

gada més per tanta gràcia, aquells dibuixos dels passadissos, on veiem —com sempre— mainada que juga i, curiosament, al fons, paisatges de la costa (Blanes, Tossa, Lloret) Amb aquesta mirada agraïda i satisfeta, Lola Anglada, del més enllà, tot jugant a nines amb els seus àngels de companyia, devia sentir-se prou ben pagada.

Que reposi en pau.

Joan DOMENECH i MONER

Lola Anglada

La huelga simpática

"Los inspectores de Hacienda se han declarado en huelga". De los periódicos.

● Existen unos tipos de huelga que nos dejan indiferentes. Son aquellas que no inciden en nuestra economía ni en nuestro diario existir. Creemos que es un asunto estrictamente privado, por ejemplo, la huelga de Hispano-Olivetti y hay que ser ya un apóstol de la justicia social para interesarse por ella. Uno no es precisamente un apóstol —la palabra debería inspirarnos un tremendo respeto— y aunque en el fondo de nuestro alma amemos la justicia social, nuestros quehaceres, cuando no nuestros problemas no permiten interesarnos demasiado sobre si los trabajadores de Olivetti —uso la palabra "trabajador" en sentido puramente substantivo, nunca adjetivo— tienen razón o no en sus demandas.

Pero como uno no tiene el corazón de piedra, por más que sea facha, o quizás precisamente por serlo, si se interesa por la suerte de unos mineros que en demanda de unas mejoras laborales se han encerrado en un pozo hullero. Claro que nuestra simpatía no llega tampoco al extremo de enviarles un telegrama estimulativo como en cierta ocasión hizo un político hoy en la cumbre del poder, entonces en la oposición. Sólo que ese telegrama incitándoles al aguante no lo envié él a unos mineros asturianos voluntariamente encerrados, sino que ese "eztamos con vozotros" lo remití a unos desgraciados enterrados y muertos, es de suponer contra su voluntad, por el hundimiento de una galería.

Nos resultan en cambio odiosos, por más razón que tengan los huelguistas, las huelgas de servicios públicos: ferrocarriles, autobuses, metro, etc., por su incidencia siempre desfavorable en nuestras activida-

des, negocios i / o diversiones.

Imaginemos un muchacho enamorado al que una huelga de metro o autobús le hace fallar su primera cita con Araceli, aquella bonita pelirroja de Hospitalet de Llobregat. No se asombren: Hospitalet es una ciudad horrible, si es que puede llamarsele ciudad, pero ello no es obstáculo para que nazcan allí mujeres hermosas. La Naturaleza sabia tiende siempre a corregir las estupideces humanas.

Y usted, mi paciente e inteligente lector ¿no gritará alguna barbaridad al respecto de las madres —virtuosas madres por otra parte— de esos huelguistas ferroviarios, cuya actitud —la de los hijos, no la de las madres— le ha ocasionado la pérdida de unas pingües ganancias que dependían de su puntual llegada a Ginebra en el Talgo?

Y tú, fiel socio o seguidor azulgrana, inasequible al desaliento, inmune al desencanto, paciente ante la adversidad, entusiasta en la victoria ¿no vas a ciscarte, con perdón, en ese personal de Iberia cuya huelga ha motivado la suspensión de un vuelo que debía llevarte a Madrid y con ello te han privado de la exquisita emoción, del vengativo deleite de presenciar como el club de tus amores le pegaba una paliza al "odiado" Real Madrid?

Pero esa huelga de inspectores de hacienda citada "ut supra" —que bien queda un latinajo a veces—, no existe industrial o comerciante que no la haya acogido con jubilo simpatía. Ni nunguno que no desee que se eternice. Sé de un industrial de nuestra Villa, cuyos libros al parecer no están demasiado en orden, que acaba de enviarles un telegrama estimulativo: "Animo muchachos, desde Lloret os apoyamos incondicionalmente stop que dure la huelga stop enviamos cien cajas de champagne brut."

Incluso los pobretes, que nos creemos, nos creemos sólo, al abrigo de una inspección, nos alegramos de esa huelga y hacemos votos por su larga vida, sin pararnos a considerar si esos probos funcionarios tienen o no sus razones.

● Lo malo es que la huelga se solucionará pronto, demasiado pronto, y esos funcionarios volverán a su trabajo con renovados bríos, con mayor celo que antes. Algunos, esperemos que no todos, con renovada ferocidad.

La dicha suele durar poco en casa del contribuyente. — ZADIG, Octubre 84



UN SOPLO DE DIEZ VELAS ESPERA